

ing a foreign language. As for the target audience, the video was designed for the children aged 3-6 years old. With the help of experimental multimedia video the children learned vocabulary on the topic “Animals”. They were able to learn and actively use definite verbs and word-combinations in their speech. As for the grammar aspect of the language, they were taught to use an appropriate form of the verb in the third person singular, affirmative, interrogative and negative sentences as well as to use simple nouns in the singular form. It can be concluded that animated plots are quite essential today; it can be proved by the «Little Dog Sammy» cartoon which is a simple short English fairy tale about a dog which wanted to be brave and courageous.

Keywords: screen arts, animated cartoon, technology of animation video development, preschool institutions.

Подано до редакції 08.09.14

УДК: 378 005

Л. О. Савченко

МЕТОДИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЇ І КРЕСЛЕННЯ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ОСВІТИ

У статті розкрито методику реалізації підготовки майбутніх учителів технології і креслення до педагогічної діагностики якості освіти. На підставі осмислення психолого-педагогічної літератури з порушеної проблеми відібрано й обґрунтовано компоненти та показники, що характеризують рівень використання педагогічної діагностики як засобу підвищення якості освіти в ході підготовки майбутніх учителів. Подані результати констатувального експерименту та зафіксовані недоліки в організації педагогічної діагностики під час підготовки майбутніх учителів. Розроблена система завдань з педагогічної діагностики якості освіти.

Ключові слова: підготовка, діагностика, педагогічна діагностика, якість освіти, методика підготовки.

Постановка проблеми. В умовах руху України до структур Європейського Союзу та реформування української системи освіти її якість стає важливим орієнтиром, що зміцнює авторитет і конкурентоспроможність на міжнародній арені. На необхідності створення в Україні системи оцінювання знань, систематичного моніторингу й аналізу актуальних освітніх проблем наголошено передусім у документах, що регламентують провадження Болонського процесу в європейських державах.

Аналіз публікацій з проблеми дослідження. На необхідності пошуку умов, що оптимізують професійну підготовку майбутніх учителів до здійснення якісної освіти, зосереджують увагу А. Богуш, Е Карпова, Л. Кондрашова, А. Кузьмінський, В. Луговий, О.Ляшенко, Н. Ничкало. Проблему педагогічної діагностики науковці досліджували у таких напрямках: як процес аналізу результатів особистості (М. Обозов); вивчення рівня педагогічних явищ (В. Зверов); як розпізнання творчого потенціалу особистості (Л. Денякіна); німецький фахівець (К. Х. Ингенкамп) як аналіз навчального процесу й дослідження результату навчання; як сукупність пізнавальних зусиль, необхідних для ухвалення актуальних педагогічних рішень (К. Дж. Клаусер); як процес, що з'ясовує умови й обставини навчання (Н. Мойсеюк); як реалізацію ефективного навчання шляхом менших витрат і раціонального поєднання організаційно-дидактичних засобів та методів навчання (І. Підласий); як отримання інформації про стан і розвиток контрольованого об'єкта (Г. Цехмістрова).

Мета статті. Розкрити методику реалізації підготовки майбутніх учителів технології і креслення до педагогічної діагностики якості освіти. На підставі осмислення психолого-педагогічної літератури з по-

рушеної проблеми відібрано й обґрунтовано компоненти та показники, що характеризують рівень використання педагогічної діагностики як засобу підвищення якості освіти в ході підготовки майбутніх учителів. Розроблена система завдань з педагогічної діагностики якості освіти.

Отримані результати. Одна з умов приєднання України до Болонського процесу – забезпечення прозорості навчального процесу. З огляду на це досліджено питання поінформованості студентів стосовно особливостей організації контролю. Аналіз анкетування та діяльності студентів довів, що на сучасному етапі досить обмежена кількість методичних порад для опрацювання навчальної інформації, підготовки до контролю; студенти недостатньо поінформовані з проблем змісту контрольних процедур на кожному етапі, критеріїв оцінювання.

На підставі осмислення психолого-педагогічної літератури з порушеної проблеми відібрано й обґрунтовано критерії та показники, що характеризують рівень використання педагогічної діагностики як засобу підвищення якості освіти в ході підготовки майбутніх учителів. До найбільш значущих у контексті дисертації належать такі:

– мотиваційний компонент, що відображає ставлення студента до професійної діяльності, його волю до активності у бажанні постійно підвищувати рівень своєї методичної підготовки;

– операційно-діяльнісний компонент, який маркує ступінь опанування студентом основних методів педагогічної діагностики в процесі власної педагогічної діяльності та шлях вивчення передового педагогічного досвіду;

– творчий компонент, що передбачає застосування в процесі фахової підготовки методів розвитку

творчих здібностей студентів;

– діагностичний компонент, який включає вміння вивчати труднощі педагогічної роботи, усвідомлювати й шукати оптимальні шляхи їх подолання, сприяє окресленню напрямів і перспектив професійного зростання, дослідженню результативності навчально-виховного процесу.

У процесі констатувального експерименту зафіксовано, що в більшості майбутніх педагогів переважають середній рівень сформованості теоретичних знань, практичних умінь і навичок, навичок самостійної роботи, розвитку логічного мислення, творчого потенціалу, а також низький рівень сформованості внутрішньої мотивації до вивчення педагогічних дисциплін. Проте цього недостатньо для формування всебічно розвиненої особистості майбутнього педагога, зорієнтованого на ефективне застосування отриманих знань у ході розв'язання професійних завдань.

За результатами анкетування викладачів і студентів, аналізу навчальної документації та низки публікацій із досліджуваної проблеми, а також власних спостережень, з'ясовано, що на сучасному етапі запропоновано багато моделей організації педагогічної діагностики; перевірка відбувається з використанням різних шкал оцінювання, критеріїв і підходів до розрахунку рейтингу студентів; бракує методичного забезпечення з проблеми організації діагностичного контролю з педагогічних дисциплін в умовах вищої педагогічної школи, завдань професійно-педагогічної спрямованості в комплексах контрольних завдань і завдань для самостійного опрацювання; методичних порад для опрацювання студентами навчальної інформації та виконання діагностичних завдань.

Аналіз сучасного стану організації педагогічної діагностики як засобу підвищення якості освіти та навчальних досягнень студентів у процесі опанування педагогічних і професійно-предметних дисциплін спонукав до виокремлення основних недоліків у системі діагностичного контролю: 1) недостатня професійна спрямованість системи контролю підготовки майбутніх педагогів (зокрема, контрольних завдань), що не сприяє активізації пізнавальної активності майбутніх педагогів, формуванню стійких внутрішніх мотивів до вивчення педагогічних дисциплін, а також умінь використовувати педагогічні знання в майбутній професійній діяльності; 2) обмежене використання інформаційно-комунікативних технологій у процесі контролю підготовки майбутніх педагогів, що суперечить новим тенденціям розвитку сучасної освіти; 3) брак обізнаності студентів з різноманітними методами педагогічної діагностики, що знижує мотивацію до підвищення якості освіти в майбутніх учителях.

Результати констатувального експерименту та зафіксовані недоліки в організації педагогічної діагностики під час підготовки майбутніх учителів актуалізують подальше дослідження системи діагностичного контролю й різноманітних методів педагогічної діагностики на етапі формувального експерименту для підвищення якості підготовки майбутніх педагогів у процесі навчання у вищій школі.

Формувальний етап експерименту з підготовки майбутнього вчителя технології відбувався за відповідними стадіями, а саме: підготовчо-орієнтувальною, проектно-технічною, конструктивно-організаційною, організаційно-виконавчою. Опишемо зміст роботи на кожній стадії.

На першій стадії (підготовчо-орієнтувальній) експериментальної роботи було з'ясовано стан підготовки майбутніх учителів технології і креслення до педагогічної діагностики якості освіти. Для цього проведено анкетування викладачів і студентів. Було отримано результати анкетування, тестування, спостереження викладачів і студентів технологічно-педагогічного факультету щодо обізнаності їх з методами педагогічної діагностики. На цій стадії використано емпіричні методи наукових досліджень: спостереження, порівняння, вимірювання.

На другій стадії експериментальної роботи (проектно-технічній) було спрямовано викладачів і студентів на використання педагогічної діагностики, актуалізовано позитивне ставлення до ролі педагогічної діагностики в майбутній професійній діяльності вчителя; стимульовано потребу у вивченні теорії педагогічної діагностики; ужито заходів для утвердження смислової настанови студентів на освоєння діагностичних умінь. Ефективною формою роботи стало створення й захист проектів, що передбачали моделювання педагогічних ситуацій, наближених до умов школи. Сучасне звернення до компетентнісного підходу в підготовці майбутніх учителів ґрунтоване на розумінні того, що нині значущим є не лише те, що знає спеціаліст, але й те, що він уміє робити як професіонал. На цій стадії було впроваджено новий вид навчальної комунікації: інтернет-конференції, конкурс проектів, створення мультимедійної навчальної презентації, підсумковий звіт – публічна презентація.

Третя стадія (конструктивно-організаційна) мала на меті безпосереднє впровадження системи навчання студентів педагогічного діагностування в практику навчального процесу. Для цього викладачі й студенти навчалися використовувати методи педагогічної діагностики на практичних і лабораторних заняттях та в період педагогічної практики. Розроблено й впроваджено спецкурс «Школознавство», у ході якого студенти були залучені до ділових й рольових ігор, педагогічних ситуацій різної складності, що вимагали педагогічної діагностики. Було використано різноманітні інтелектуальні вправи, педагогічні завдання, презентації, веб-квести, аналіз педагогічних ситуацій із використанням інформаційно-комунікативного ресурсу, наукові конференції, портфоліо діагностувальної спрямованості тощо. На кожному практичному занятті передбачалося систематичне обговорення ситуацій якості освіти, пов'язаних з педагогічною діагностикою їх результативності.

На четвертій стадії (організаційно-виконавчій) формувального етапу експерименту було організовано навчання студентів щодо самостійної розробки різноманітних методів педагогічної діагностики якості освіти й використання їх для оцінювання учнів. Студенти самостійно розробляли методи і завдання педагогічної діагностики якості освіти учнів, здійснювали аналіз та самоаналіз. Крім того, студенти вчи-

лися розробляти власні діагностичні педагогічні ситуації, що сприяли підвищенню якості освіти у майбутній професійній діяльності. На цій стадії було зосереджено увагу студентів на тому, що виховна функція педагогічних ситуацій повинна моделювати поведінку як в ігрових моделях, так і в життєвих ситуаціях; навчальна функція діагностувальних педагогічних ситуацій сприяла оволодінню професійно-педагогічними знаннями, а розвивальна – створювала відповідну атмосферу на заняттях, оптимізувала гармонійний розвиток особистісних якостей учнів; комунікативна – повинна була об'єднувати студентів у колектив, допомагати налагодженню емоційних контактів, формуванню навичок й умінь спілкування.

П'ята стадія (корекційно-рефлексивна) мала на меті проведення корекційних завдань і рефлексію підготовленості майбутніх учителів технології і креслення до проведення педагогічної діагностики якості освіти учнів у процесі підготовки до професійної діяльності.

Студентам запропоновано було корекційні завдання, що сприяли корекції та поглибленню знань: завдання з арт-терапії, кейс-метод, коучинг; запроваджено спецкурс «Актуальні питання педагогічної діагностики якості освіти».

Для занурення студентів в освітнє університетське середовище запропоновано було підготувати стінні газети із життя першокурсників, провести виховні заходи, як-от: «Посвячення першокурсника», «Студентська осінь першокурсника»; захист рефератів із обраної наукової теми. У ході підготовки до занять і залікових кредитних модулів студентам пропонували використовувати мультимедійні засоби та інформаційно-комунікативні технології навчання. Нижче подано приклад застосування методів педагогічної діагностики на першому курсі технологічно-педагогічного факультету Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «КНУ».

Таблиця 1.

Використання методів педагогічної діагностики на першому курсі технологічно-педагогічного факультету

Змістові блоки	Дисципліни, які вивчають на першому курсі	Методи педагогічної діагностики
1. Психолого-педагогічна підготовка.	Вступ до спеціальності.	Анкети, бесіди, спостереження, розв'язання педагогічних ситуацій, написання творів, випуск студентської газети, захист рефератів, складання тестів до 1–4 тем курсу.
2. Професійно-предметна підготовка.	Технологія швейного виробництва. Матеріалознавство.	Аналіз діяльності студентів. Тестовий контроль.
3. Варіативна частина.	Комп'ютерна графіка.	Створення дизайн-проектів, інтелектуальних завдань, галереї творчих робіт.

Як засвідчує таблиця, першокурсники застосовували методи педагогічного діагностування: бесіди, спостереження, випуск студентських газет, написання творів, захист рефератів тощо.

На другому етапі експериментальної роботи з підготовки майбутніх учителів технології і креслення до педагогічної діагностики якості освіти, прогнозували розв'язання низки завдань: сформувати в студентів знання про специфіку й функції педагогічної діагностики; стимулювали потребу в пізнанні різноманітних методів педагогічної діагностики; переконали в необхідності використання педагогічної діагностики для розвитку професійної компетентності педагога. На другому курсі під час вивчення «Загальної педагогіки» розширено знання студентів із педагогічної діагностики. На першому занятті запропоноване складання термінологічних словників; розроблення кросвордів, виконання творчих завдань, розв'язання педагогічних ситуацій. Нижче подано приклади завдань, запропонованих студентам.

1. Ситуація. Запропонуйте систему педагогічної діагностики для оптимального розв'язання педагогічної ситуації. Ви розпочали урок. Учні заспокоїлися, запанувала тиша. І раптом у класі хтось голосно засміявся. Коли Ви не встигли ще нічого сказати, а здивовано подивилися на школярів, учень, який засміявся, дивлячись Вам у вічі, заявив: «У мене хороший настрій, а у Вас?».

2. Опишіть свої професійні очікування у формі

«Записки молодого вчителя». Використайте для виконання завдань основні функції педагогічної діагностики.

3. Навіщо потрібна система в педагогічній теорії й практиці? Коли і яким чином загальнолюдські цінності стають конкретно людськими, тобто їх засвоює та чи та людина? Як загальне конкретизоване в одиничному – мотивах, почуттях, судженнях, діях? Які методи педагогічної діагностики можна використовувати в цьому випадку?

4. У сучасних умовах переходу на нові інформаційні технології й розширення можливостей самостійного отримання інформації (зокрема навчальної) роль учителя послаблюється чи, навпаки, зростає? Аргументуйте свою думку.

5. Проаналізуйте рольовий репертуар учителя. Які ролі виконує учитель у своїй професійній діяльності? З'ясуйте, які позитивні та негативні ролі учителя.

Засобом, що стимулює розвиток потреби у вивченні теорії педагогічної діагностики, послуговували практичні заняття, під час яких студенти мали змогу практично долучитися до педагогічного діагностування. Для цього були передбачені завдання практичного характеру, об'єднані з теорією єдиним змістом. Організація таких занять допомогла студентам, отримавши інформацію про алгоритм педагогічного діагностування, принципи розроблення педагогічного діагностування, успішно виконати вправи й завдання

педагогічних проєктів : [навчальний посібник] / І. П. Підласий. – К. : Україна, 1998. – 343 с.

4. Цехмістрова Г. С. Управління в освіті та педагогічна діагностика. Навчальний посібник для

студентів вищих навчальних закладів / Г. С. Цехмістрова, Н. А. Фоменко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. — 280 с.

REFERENCES

1. Ingenkamp, K. (1991). *Pedagogicheskaya diagnostika [Pedagogical diagnostics]*. Moscow : Pedagogika [in Russian].

2. Oderii, L. P. (1995). *Osnovy systemy kontroliu yakosti navchannia [Fundamentals of the system of education quality control]*. Kyiv : ISDO [in Ukrainian].

3. Pidlasyi, I. P. (1998). *Diahnastyka ta ekspertyza pedahohichnykh proektiv [Diagnostics inspection of pedagogical projects]*. Kyiv : Ukraina [in Ukrainian].

4. Tsekhmistrova, H. S. & Fomenko, N. A. (2005). *Upravlinnia v osviti ta pedahohichna diahnostyka. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Management in education and pedagogical diagnostics. Training aid for students of higher educational institutions]*. Kyiv : Vydavnychiy Dim «Slovo» [in Ukrainian].

Л. А. Савченко

МЕТОДИКА РЕАЛИЗАЦИИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИИ И ЧЕРЧЕНИЯ К ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДИАГНОСТИКЕ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

В статье раскрыта методика реализации подготовки будущих учителей технологии и черчения к педагогической диагностике качества образования. На основании осмысления психолого-педагогической литературы по затронутой проблеме отобрано и обоснованы компоненты и показатели, которые характеризуют уровень использования педагогической диагностики как средства повышения качества образования в ходе подготовки будущих учителей. Представлены результаты констатирующего эксперимента и зафиксированы недостатки в организации педагогической диагностики во время подготовки будущих учителей. Разработанная система задач по педагогической диагностике качества образования.

Ключевые слова: подготовка, диагностика, педагогическая диагностика, качество образования, методика подготовки.

L. A. Savchenko

METHODOLOGY FOR REALIZATION OF TRAINING FUTURE TECHNOLOGY AND DRAWING TEACHERS TO PEDAGOGICAL DIAGNOSTICS OF EDUCATION QUALITY

The article reveals the methodology for realization of training future teachers of Technology and Drawing to pedagogical diagnostics of education quality. Based upon the analysis of psychological and pedagogical literature on this issue the components and indicators characterizing the level of using pedagogical diagnostics as a means of improving the quality of education were selected and grounded. The analysis of today's state of the organization of pedagogical diagnostics as a means of improving the quality of education when mastering pedagogical and professional disciplines stimulated the objectivation of the main problems in the system of pedagogical diagnostics: 1) insufficient pedagogical orientation of the control system of future teachers' training, which does not motivate their cognitive activity or form their stable inner motives to study pedagogical disciplines and abilities to use pedagogical knowledge in future work; 2) limited use of informational and communicative technologies in the control of training future teachers, which is contradictory to new tendencies of contemporary education development; 3) lack of students' awareness concerning diverse methods of pedagogical diagnostics, which reduces the motivation to improvement of education quality. The results of documentary experiment and the problems fixed in the organization of pedagogical diagnostics when training future teachers make actual further investigation of the system of diagnostic control and various methods of pedagogical diagnostics on the stage of formative experiment. Formative stage of the experiment on training future Technology teachers included the following stages: preparatory and orienting, project and technical, constructive and organizational, organizational and executive. Pedagogical diagnosis should be carried out objectively, systematically, demonstrably, in the logical accordance, as the education at higher educational institution. Pedagogical diagnostics obtains qualitatively new significance for the participants of educational process, being not as a means of compulsive training and tight control of administrative personnel and teachers over students, but as a means of students' rational and impersonal determining their rating, means of their own stimulation to studying.

Keywords: training, diagnostics, pedagogical diagnostics, quality of education, training procedure.

Подано до редакції 08.09.14